

Lerarendag

-

SESSiedag voor leerkrachten

Verschillende vakdidactische en
algemene keuzesessies

Gelegenheid om good practices te
delen met andere leerkrachten

Maak kennis met de universiteit
campus Diepenbeek

PRAKTISCH

WANNEER EN WAAR?

Graag verwelkomen we jou woensdagnamiddag 11/05 vanaf 13u00 in gebouw D, het hoofdgebouw van de UHasselt. Hier kan je je aanmelden voor de lerarendag.

Te vinden via Waze of Google maps onder de naam: Agoralaan gebouw D, 3590 Diepenbeek.

Iedere workshop vindt plaats in een ander lokaal. Bij aanmelding wordt duidelijk in welk lokaal je welke workshop kan volgen.

DAGPROGRAMMA

13u00 - 13u30	Onthaal
13u30 - 14u00	Plenair deel 1: Visie educatieve masters en curriculumwijziging
14u00 - 15u30	Keuzesessie 1
15u30 - 16u00	Koffiepauze
16u00 - 17u00	Keuzesessie 2
17u00 - 18u00	Plenair deel 2: Good practice café

VRAGEN?

Praktische vragen over het programma en inschrijven:

Lotte Boosten, projectmedewerker

lotte.boosten@uhasselt.be

INSCHRIJVING

De *lerarendag - SESSiedag voor leerkrachten* is gratis, maar inschrijven is verplicht.

Inschrijven kan tot en met zaterdag 7 mei.

INSCHRIJVEN

OVERZICHT PROGRAMMA

KEUZESESSIES BLOK 1

14U00 - 15U30

- Algemeen
 - Samen evalueren - peer assessment
- Educatieve master economie
 - Donuteconomie (deel 1)
 - Economy studies
- Educatieve master wetenschappen en technologie
 - STEM op maat: co-creatie van STEM-projecten
 - Engineeringsprojecten doe je zo?! (deel 1)
 - VR opent nucleaire omgevingen naar de klas
- Educatieve master gezondheidswetenschappen
 - Digitale leerpaden in de gezondheidswetenschappen
- Educatieve master ontwerpwetenschappen
 - Opname en montage demonstratietutorials
 - Leerlijn Ontwerpmethodiek in het hoger ontwerp onderwijs

KEUZESESSIES BLOK 2

16U00 - 17U00

- Algemeen
 - Wat inclusie en Japanse vouwkunsten gemeen hebben - workshop UDL
- Educatieve master economie
 - Donuteconomie (deel 2)
 - Transformatief leren voor duurzaamheid binnen de lessen economie
- Educatieve master wetenschappen en technologie
 - Mutaties in DNA: wiskundig berekend
 - Engineeringsprojecten doe je zo?! (deel 2)
 - Probleemgestuurd onderwijs
- Educatieve master gezondheidswetenschappen
 - Bewegend leren
- Educatieve master ontwerpwetenschappen
 - De leraar als kunstenaar: een oneigentijdse kijk op het leraarschap
 - Inleiding in onderzoek

KEUZESESSIES

ALGEMEEN

SAMEN EVALUEREN: PEER ASSESSMENT

BLOK 1: 14U00 - 15U30

In 'Samen evalueren: peer assessment' gaan we dieper in op Assessment for learning; en meer bepaald peer assessment. Nadien wordt er via een aantal concrete praktijkvoorbeelden geïllustreerd hoe we als docenten / lesgevers / onderwijsontwerpers op een efficiënte manier het peer feedback proces vorm kunnen geven. Tijdens deze workshop leren geïnteresseerden reflecteren over instructional design om zo een stimulerende en krachtige peer feedbackdialoog tussen studenten te creëren in een online of face-to-face setting binnen hun eigen (les)praktijk.

Dr. Mario Gielen

WAT INCLUSIE EN JAPANESE VOUWKUNST GEMEEN HEBBEN - EEN PRAKTISCHE WORKSHOP UDL

BLOK 2: 16U00 - 17U00

Onze klasgroep wordt diverser. Meer leervoorkeuren en leernoden in de klas. Hoe gaan we daar als school mee om? Zullen we door de bomen het bos nog zien? Universal design for learning (UDL) is het kader om gelijke onderwijskansen te bewaken in de klas. Deze workshop is doorspekt met voorbeelden en geeft bovendien praktische tools die je meteen kan gebruiken in de praktijk.

Prof. dr. Elke Emmers

KEUZESESSIES

ECONOMIE

DE DONUTECONOMIE - DEEL 1 & 2

BLOK 1: 14U00 - 15U30 & BLOK 2: 16U00 - 17U00

Als je je voor deze workshop inschrijft, volg je beide sessies, voor en na de pauze.

De Donuteconomie verwijst naar een nieuw economisch model dat streeft naar een veilige en rechtvaardige wereld voor iedereen, binnen de maximale draagkracht van onze planeet en waarin andere doelen dan enkel economische groei worden nagestreefd. Het concept werd ontwikkeld door Oxford-econome Kate Raworth, die in 2017 wereldberoemd werd met haar boek "Donuteconomie: In zeven stappen naar een economie voor de 21e eeuw".

Tijdens deze workshop ontdek je waarom de transformatie naar een alternatief economisch systeem (één dat losstaat van oneindige economische groei) cruciaal is, maak je kennis Kate Raworth en haar Donuteconomie, en vooral: ontdek je hoe je de Donut kan toepassen op jouw onderwijs. Kortom: je ontdekt zelf hoe jij kan bijdragen aan een wereld binnen de contouren van de Donut en hoe je als leraar kan bijdragen aan het economieonderwijs voor de 21ste eeuw.

Charlotte Adriaenssens

ECONOMY STUDIES: WORKSHOP ROND HET (HER)VORMEN VAN ECONOMIE VAKKEN

BLOK 1: 14U00 - 15U30

Economy Studies is een praktische gids voor het (her)vormen van economie vakken en programma's (www.economystudies.be). Het boek helpt bij het effectief linken van wetenschappelijke inzichten aan de gebeurtenissen in de echte wereld en grote vragen van onze tijd. De gereedschapskist komt voort uit de wereldwijde beweging om economieonderwijs te vernieuwen, aangespoord door de financiële crisis van 2008, de klimaatcrisis en de Coronacrisis.

De workshop zal zich richten op hetgeen de veranderingen in het economisch denken in brede zin betekenen voor het secundair economie onderwijs met leidende principes, praktische tips en mogelijke onderwijsmaterialen. Deelnemers zullen op interactieve wijze bekend geraken met het raamwerk en het toepassen op hun eigen vakken.

Deelnemers worden gevraagd op voorhand een eerste blik te werpen op [deze documentatie](#) m.b.t. Economy Studies.

Sam de Muijnck

HOE KAN JE TRANSFORMATIEF LEREN OVER DUURZAAMHEID BINNEN DE LESSEN ECONOMIE?

BLOK 2: 16U00 - 17U00

Het thema duurzaamheid wint aan belang in de gehele maatschappij. De Sustainable development goals (SDGs), de Europese green deal, de klimaatprotesten van jongeren, de grondstofschaarste, de hoge energiefacturen en andere actuele maatschappelijke problemen maken het thema actueler dan ooit. Maar ook in het secundair onderwijs en meer bepaald binnen het vakgebied economie komt het thema centraal op de voorgrond. De modernisering van het onderwijs vraagt van leerkrachten om het thema te behandelen in onder andere de lessen economie. Maar hoe pak je dit best aan?

In de wetenschappelijke literatuur alsook in de Unesco Berlin declaration van 2021 wordt transformatief leren gesuggereerd als aanpak voor duurzaamheidseducatie. Deze benadering zou ervoor moeten zorgen dat duurzaamheidscompetenties bereikt worden, de lessen verder gaan dan enkel en alleen kennisoverdracht en 'echte' verandering gerealiseerd kan worden. Maar hoe doe je dat? Hoe pak je dit concreet aan? In deze workshop zullen jullie samen co-creëren rond en ideeën uitwisselen omtrent transformatief leren voor duurzaamheid.

Lise Janssens

KEUZESESSIES

WETENSCHAPPEN & TECHNOLOGIE

STEM OP MAAT: CO-CREATIE VAN STEM-PROJECTEN

BLOK 1: 14U00 - 15U30

In deze workshop maak je kennis met enkele STEM-projecten die op basis van het STEMOOV-model ontwikkeld werden door studenten van de educatieve master wetenschappen en technologie in co-creatie met leerkrachten uit de tweede en derde graad van het secundair onderwijs. Wil jij deze projecten komen bewonderen en misschien volgend academiejaar zelf met onze studenten aan de slag gaan om een project op jouw maat te co-creëren? Dan is deze workshop iets voor jou!

Prof. dr. Katleen Denolf en Ilse Engelen

ENGINEERINGSPROJECTEN DOE JE ZO?! - DEEL 1 & 2

BLOK 1: 14U00 - 15U30 & BLOK 2: 16U00 - 17U00

Als je je voor deze workshop inschrijft, volg je beide sessies, voor en na de pauze. Via de bevraging Engineeringprojecten doe je zo?!, die gestuurd is naar alle technische scholen uit de harde sector in Vlaanderen willen we een ruim beeld krijgen van hoe projectmatig werken via GIP's en engineeringprojecten wordt aangepakt in deze richtingen:

Hoe worden onderwerpen gekozen?

Hoe worden leerlingen begeleid?

Hoe gebeurt de evaluatie?

Welke collega's worden erbij betrokken?

Zijn er verschillen tussen projecten 2e en 3e graad?

We vertrekken vanuit de resultaten van deze bevraging om te brainstormen, te reflecteren en te inspireren rond de aanpak van projectmatig werken in TSO-richtingen uit de harde sector.

In de tweede sessie zetten we het debat rond de aanpak van projectmatig werken in TSO-richtingen uit de harde sector verder (zie deel 1) en lanceren we de oproep om in dit kader samen te werken met studenten uit de educatieve master Engineering en technologie.

Dr. Els Wieërs en ing. Sandra Grochowczak

VR OPENT NUCLEAIRE OMGEVINGEN NAAR DE KLAS

BLOK 1: 15U00 - 14U30

Het werken in een medisch-nucleaire (vb. nucleaire geneeskunde) of nucleaire omgeving (vb. nucleaire site in ontmanteling) vraagt de juiste kennis en opleiding op gebied van stralingsbescherming en nucleaire veiligheid.

Dankzij moderne Virtual Reality (VR) technologie kunnen werknemers reeds bij voorbaat leren in een realistische (virtuele) omgeving die nauw aansluit bij de industriële realiteit. Deze VR tool opent echter ook een onbekende wereld voor leerlingen. Zij kunnen ervaren hoe je een nucleaire site betreedt, hoe je aan een decontaminatieproject start, ...! Het biedt leerkrachten de kans om deze ervaring te integreren in lessen rond kernenergie, straling, veiligheid. Een demo spreekt voor zich.

In het voorsprongfonds gaan we nog een stapje verder rond het uitwerken van collaboratieve leeromgevingen met oa. VR en AR tools.

Prof. dr. Fabian Di Fiore, prof. dr. Sonja Schreurs, ing. Wim Eerdeken, Jeroen Ceyssens

MUTATIES IN DNA: WISKUNDIG BEREKEND

BLOK 2: 16U00 - 17U00

In deze workshop wordt het STEM-project 'DNA mutaties wiskundig berekend' voorgesteld. Het project is een co-creatie van studenten van de educatieve master wetenschappen en technologie en het werkveld. Het project is ontworpen voor leerlingen van de derde graad uit de finaliteit doorstroom die sterk zijn in wiskunde en wetenschappen. In het project worden leerlingen uitgedaagd om bruggen te slaan tussen wiskunde, biologie en informatica. Ze maken kennis met enkele concrete problemen die ze oplossen door de vakkennis van biologie en wiskunde toe te passen en met programmeren in Python aan de slag te gaan. In deze workshop maak je kennis met het project en krijg je zelf de kans om Python als programmeertaal te leren kennen. Breng dus zeker je laptop mee!

Sofie Vandemoortele

PROBLEEMGESTUURD ONDERWIJS IN DE PRAKTIJK

BLOK 2: 16U00 - 17U00

Probleemgestuurd onderwijs (PGO) is een activerende onderwijsvorm waarin leerlingen centraal staan en uitgedaagd worden om in groep een oplossing te bedenken voor een concreet en authentiek probleem dat hun nieuwsgierigheid prikkelt. De leerkracht neemt in een PGO-sessie de rol op van coach en stimuleert het leerproces. In deze workshop krijg je de nodige tips en tricks aangereikt om met PGO in jouw wiskunde-, fysica- of STEM-les aan de slag te gaan.

Ter inspiratie krijg je enkele voorbeelden mee van PGO-opdrachten die je kan uittesten in je les. Deze opdrachten zijn ontwikkeld voor leerlingen uit derde graad finaliteit doorstroom die sterk zijn in wiskunde en wetenschappen.

Prof. dr. Katleen Denolf en Ilse Engelen

KEUZESESSIES

GEZONDHEIDSWETENSCHAPPEN

DIGITALE LEERPADEN IN DE GEZONDHEIDSWETENSCHAPPEN

BLOK 1: 14U00 - 15U30

Digitale leerpaden zijn een krachtige tool om leerlingen zelfstandig en op eigen tempo leerstof te laten verwerken. Verschillende elementen zoals teksten, afbeeldingen, videofragmenten, opdrachten en toetsen kunnen in een leerpad geïntegreerd worden, waardoor het ook bijzonder geschikt is om te differentiëren en te remediëren. In deze sessie delen we ervaringen van gebruikers en geven we aan wat belangrijke succesfactoren zijn. Ook gratis tools en tips voor het aanmaken van digitale leerpaden worden meegegeven.

Lien Van Mol

BEWEGEND LEREN

BLOK 2: 16U00 - 17U00

Leerlingen zitten vandaag de dag te veel. Op het eerste zicht lijkt dit onschuldig, maar de gevolgen zijn niet te onderschatten. Te weinig beweging en te veel schermtijd zorgen ervoor dat leerlingen concentratieproblemen alsook medische problemen krijgen zoals oogproblemen, verkrampte nek- en rugspieren.

In deze sessie geven we tips hoe je eenvoudige fysieke activiteit in de reguliere lessen kan integreren. Daarnaast worden inzichten vanuit ons onderzoek gedeeld waarin we de positieve effecten van fysieke activiteit nagaan op het inoefenen van leerstof, gekend onder de term embodied learning. Ons onderzoek toont namelijk aan dat simpele fysieke oefeningen kunnen zorgen voor een verbetering van de leerresultaten alsook het welbevinden van de leerlingen.

Prof. dr. Kris Janssens en Lindsay Everaert

KEUZESESSIES

ONTWERPWETENSCHAPPEN

OPNAME & MONTAGE DEMONSTRATIETUTORIALS

BLOK 1: 14U00 - 15U30

Tijdens de voorbije schooljaren werden we uitgedaagd om ook psycho-motorische vaardigheden op afstand te onderwijzen. Hiertoe was video-registratie van fysieke demonstraties vaak een uitgelezen methode om onze leerlingen wegwijs te maken in specifieke artistiek-technische competenties.

De daarbij horende technische aspecten met het oog op een kwalitatieve opname en montage van deze demonstraties zijn echter niet altijd zo vanzelfsprekend.

Architect Aarnoud De Rycker heeft zich in deze materie verdiept in het kader van ons onderzoeksproject aan de UHasselt, meerbepaald door het uitwerken van de Schetsatlas (zie: <https://www.uhasselt.be/Sketch-atlas>). Tijdens deze praktijkgerichte vakdidactische sessie focust hij op de technische aspecten zoals opnamemateriaal, hulpstukken, apps, software en kan je tijdens een in situ opstelling demonstraties en montages uittesten.

Alle mogelijk denkbare handmatige demonstratietechnieken in het domein van de ontwerpwetenschappen kunnen hierbij uitgetest worden (o.a. schetsen, wetenschappelijk tekenen, handmatig architectuurtekenen, maquettebouw, diverse beeldende artistieke technieken, ...)

Aarnoud De Rycker

LEERLIJN ONTWERPMETHODIEK IN HET HOGER ONTWERPONDERWIJS

BLOK 1: 14U00 - 15U30

Ontwerpmethodiek is een term die tot de verbeelding spreekt en zich ergens op het snijvlak tussen theorie en methode, ontwerp en cultuur bevindt. Maar wat omvat dit precies? En hoe onderscheidt het zich van andere vakken? Hoe brengen we studenten over een periode van drie bachelorjaren de nodige methodieken bij tot het ontwerpen?

In de cluster van cultuurvakken gegeven aan studenten architectuur en interieurarchitectuur worden stijlstromingen overlopen met hun kenmerken, maar wordt het 'hoe' van 'hoe' de architect dit vertaalt naar een ruimtelijk systeem onderbelicht. In de lessen architectuurtheorie komt de geest van de architect naar voor, waarin hij/zij gelooft en hoe hij/zij de wereld ziet, en analyseren we de werken daarop, maar belichten we minder de mechanismen waarmee die visie vertaald wordt naar de ontwerppraktijk.

Ontwerpmethodiek bekijkt de architectuur vanuit het proces en het 'geploeter in de werkkamer' van het ontwerpen en ontrafelt de mechanismen en systemen waarmee een architecturaal project tot stand komt.

In deze presentatie zetten we de leerlijn-in-ontwikkeling van Ontwerpmethodiek in het licht.

Dr. Ruth Stevens

DE LERAAR ALS KUNSTENAAR: EEN ONEIGENTIJDSE KIJK OP HET LERAARSHIP

BLOK 2: 16U00 - 17U00

Er wordt vandaag heel wat verwacht van leraren. Lerarenopleidingen zijn gericht op het bereiken van de basiscompetenties van de leraar en beslissingen worden onderbouwd met wetenschappelijke evidentie (Biesta, 2015). De eigentijdse leerkracht van vandaag wordt beschouwd als een deskundige, iemand die handelt met kennis van zaken over de wereld, over zijn/haar leerlingen en over zichzelf (Simons, 2010).

Dit competentiedenken heeft voordelen: een duidelijke communicatie naar leerlingen/studenten en een transparante kwaliteitszorg worden mogelijk gemaakt. Toch gaat het vaak aan de kern van het onderwijzen voorbij. Wat in deze visie ontbreekt is aandacht voor de kunst van het leraarschap, voor het kunstenaarschap van de leraar.

Dit begrip werd in het verleden door een aantal auteurs uitgewerkt. Stenhouse (1988) omschrijft onderwijzen als een betekenisvolle activiteit, als het 'maken' van iets, in plaats van enkel het 'doen' van iets. Daarom benoemt hij lesgeven als een kunst en vergelijkt hij leraren met kunstenaars. Eisner (2002) omschrijft het kunstenaarschap van de leraar als een gevoeligheid, inlevingsvermogen, vaardigheid om oordelen te vellen over het particuliere. Beslissingen worden steeds gemaakt 'on the spot' en hierin speelt intuïtie een grotere rol dan aangeleerde modellen.

Deze aandacht voor het kunstenaarschap van de leraar heeft niet alleen betrekking op kunstleraren, maar op alle leraren. Wat betekent dit kunstenaarschap van de leraar? Marie Evens en Lien Paulissen verdiepen zich in deze materie binnen het kader van hun onderzoeksproject aan de UHasselt en PXL-MAD. Ze presenteren in deze vakdidactische sessie een eerste registratie van voorbeelden van dit kunstenaarschap in de vorm van beelden, fragmenten, verhalen, getuigenissen, etc. Daarnaast nodigen zij iedereen uit over deze thematiek in gesprek te gaan.

Marie Evens en Lien Paulissen

Referenties:

Biesta, G.J.J. (2015). *Het prachtige risico van onderwijs*. Culemborg: Uitgeverij Phronese.

Eisner, E.W. (2002). *From episteme to phronesis to artistry in the study and improvement of teaching*. *Teaching and Teacher Education*, 18, 375-385.

Simons, M. (2010). *Meesterschap*. In J. Masschelein (Ed.), *De lichtheid van het opvoeden: een oefening in kijken, lezen en denken* (pp. 21-38). Leuven: LannooCampus.

Stenhouse, L. (1988). *Artistry and teaching: The teacher as focus of research and development*. *Journal of Curriculum and Supervision*, 4, 43-51.

INLEIDING IN ONDERZOEK

BLOK 2: 16U00 - 17U00

Architecten en interieurarchitecten creëren. Ze bedenken en ontwerpen nieuwe ruimtelijke concepten, innovatieve interieurs, vernuftige constructies, duurzame gebouwen en aantrekkelijke publieke ruimtes. Om dat goed te kunnen doen, moeten ze van vele markten thuis zijn en moeten ze leren een beetje kunstenaar te zijn, maar ook een beetje bouwkundig ingenieur en materiaalkenner, een beetje omgevingspsycholoog en ergonom, een beetje kunsthistoricus en socioloog... en vooral ook een groot deel onderzoeker. Ontwerpen en onderzoeken gaan namelijk hand in hand: (interieur)architecten ontwerpen niet alleen op basis van onderzoek, maar onderzoeken ook door zelf te ontwerpen. In de loop van hun opleiding ontdekken studenten die intieme band tussen ontwerp en onderzoek, leren ze waarin ze op elkaar lijken, maar ook waarin ze verschillen, en verkennen ze zeker ook de grote diversiteit aan invalshoeken, paradigma's en onderzoeksmethodieken die ze hiervoor tot hun beschikking hebben. Hiervoor hebben ze echter een goede basis nodig. In deze presentatie wordt dan ook een beeld geschetst van hoe we de nieuwe studenten introduceren in deze wereld van het onderzoek in het domein van architectuur en interieurarchitectuur en hoe we hen een denkkader proberen mee te geven van het hele onderzoeksproces, van probleemstelling tot rapportage, waarbij basisbegrippen worden toegelicht aan de hand van theorie en praktische voorbeelden.

Jan Vanrie